

9 § Koulutyössä tapahtuneiden vahinkojen korvaaminen

Valmistelija sivistysjohtaja

Peruskoulu-, lukio - tai vahingonkorvauslaissa (413/1974) ei säädetä kunnan korvausvelvollisuudesta oppilaille tai työntekijöille koulussa sattuneeseen vahinkoon lukuun ottamatta ns. koulutapaturmaa. Työntekijälle sattuneesta työtapaturmasta säädetään tapaturmavakuutuslaissa (608/1948). Oppilaat ja työntekijät ovat vakuutettu tapaturmavakuutuksella.

Lähtökohtana vahingonkorvausvelvollisuuden arvioinnissa on vahingon aiheuttajan oma korvausvelvollisuus. Tuottamuksesta riippumaton vastuun alue on joko erityislainsäädännöllä säädetty esim. potilas-, ympäristö- ja tuotevastuulaki tai ns. isännänvastuu, jossa työnantaja ilman omaa syyllisyyttä joutuu vastuuseen työntekijän tuottamuksen perusteella. Kaupungin vastuuvakuutuksella korvataan ulkopuoliselle aiheutuneet henkilö-, esine- ja varallisuusvahingot, joista kunta voi joutua vahingonkorvausvastuuseen ns. isännänvastuun kautta. Vakuutuksen omavastuu on 1 000 euroa.

Opetustoimessa vahingonkorvausvastuu perustuu yleensä tuottamusvastuuseen. Perusteena on pääsääntöisesti huolimattomuus, laiminlyönti tai virhe tehtävien suorittamisessa tai toiminnassa. Jos vahinko on syntynyt ilman, että kukaan laiminlyönnillään tai huolimattomuudellaan on sitä aiheuttanut, pidetään vahinkoa tapaturmana, josta kukaan ei ole korvausvastuussa. Tahallisen vahingon aiheuttamisen (= rikos) ja tapaturman (=tahaton) väliin jää tuottamus, jossa vahingon aiheuttajan toiminnan ja laiminlyönnin moitittavuusaste arvioidaan (lievä, törkeä). Myös vahingonkärsinyt voi olla myötävaikuttanut omalla toiminnallaan vahingon syntymiseen. Opetustoimen työntekijöille on asetettu erityinen opettajuuteen ja valvontaan liittyvä huolellisuusvaatimus.

Koulutyössä tapahtuneiden vahinkojen korvaamisesta on valmisteltu liitteenä olevat ohjeet. Ohjeet on koostettu koulu- ja vahingonkorvauslakien ja oikeuskäytännön perusteella. Kaupungin vakuutusmeklarina toimiva Marsh Oy:n edustaja on käynyt ohjeistuksen läpi.

Toimialajohtajan esitys

Lautakunta hyväksyy ohjeet koulutyössä tapahtuvien vahinkojen korvaamisesta otettavaksi heti käyttöön.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajien nimet

Lautakunta

Hallitus

Valtuusto

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa

Virallisesti Nivalassa _____.2010

Pöytäkirjanpitäjä

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti. Lisäksi lautakunta ohjeisti, että ohjeet annetaan tiedoksi jatkossa kouluun tulijoiden huoltajille ja oheista tiedotetaan vanhempainilloissa sekä kaupungin nettisivuilla.

Pöytäkirjantarkastajien nimet

Lautakunta Hallitus Valtuusto

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta
pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa

Virallisesti Nivalassa _____.____.2010

Pöytäkirjanpitäjä

Koulutyössä tapahtuneiden vahinkojen korvaaminen

Vahingonkorvauslaki 413/1974

2 luku 1 §: "Joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen."

3 luku 1 §: "Työnantaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka **työntekijä virheellään tai laiminlyönnillään** työssä aiheuttaa." 3 mom: "Jos oppilaitoksen oppilas aiheuttaa virheellään tai laiminlyönnillään vahinkoa opetukseen liittyvässä työssä, on niin ikään se, jonka lukuun työ suoritetaan, velvollinen korvaamaan vahingon."

2 § " Julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan **julkista valtaa** käytettäessä virheen tai laiminlyönnin johdosta aiheutuneen vahingon. Edellä säädetty vastuu yhteisöllä on kuitenkin vain, milloin toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu."

Lähtökohta

Peruskoululaissa, lukiolaissa tai vahingonkorvauslaissa ei säädetä kunnan korvausvelvollisuudesta oppilaille tai työntekijöille koulussa sattuneeseen vahinkoon lukuun ottamatta ns. koulutapaturmaa. Työtapaturmista säädetään tapaturmavakuutuslaissa (608/1948).

Lähtökohtana vahingonkorvausvelvollisuuden arvioinnissa on **vahingon aiheuttajan oma korvausvelvollisuus**. Kunnalla ei ole yleistä vahingonkorvausvelvollisuutta ja vastuun vyöryttäminen kunnalle edellyttää erityistä perustetta. Korvausvastuun siirtymisen edellyttää kunnalta **virhettä tai laiminlyöntiä tai muuta moitittavaa menettelyä**. Jos vahinko syntyy ilman, että voidaan osoittaa laiminlyöntiä tai huolimattomuutta, pidetään tapahtumaa vahinkona, josta osapuolet vastaavat itse.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan myös henkilö, jonka valvonnan alaisena alaikäinen vahingonaiheuttaja oli vahingon tapahtuessa, on korvausvelvollinen syntyneestä vahingosta, mikäli hän on **laiminlyönyt silmälläpito- ja neuvontavelvollisuutensa**. Kun on kysymys koululaisista, ei heidän voida katsoa olevan erityisen ja yhtämittaisen valvonnan tarpeessa toisin kuin ihan pienet päivähoitossa olevat lapset. Koululaiset ovat jo sen ikäisiä, että ovat itse vastuussa teoistaan. Työntekijä ja oppilas ovat velvollisia noudattamaan esimiehen tai opettajan antamia käskyjä ja ohjeita. Käskyn ja ohjeiden noudattamatta jättäminen aiheuttaa tuottamusolettaman käskyn rikkojalle.

Kaupungin vastuuvakuutuksella korvataan **ulkopuoliselle** aiheutuneet henkilö-, esine- ja varallisuusvahingot, joista kunta voi joutua vahingonkorvausvastuuseen ns. isännän vastuun kautta. Vakuutuksen omavastuu on 1 000 euroa. Säännön mukaan työnantaja vastaa työntekijän tuottamuksellaan eli virheellään tai laiminlyönnillään aiheuttamasta vahingosta, mikäli työntekijän syyksi jää ainoastaan lievä tuottamus.

Koulutyössä tarvittavat suojalaitteet ja työsuojelun edellyttämät varusteet järjestetään koulun toimesta.

Koulutyössä tapahtuneiden vahinkojen korvaaminen

Esinevahinko**Koululaiset**

Jos oppilas aiheuttaa esinevahingon toiselle, on hän korvausvelvollinen. Jos vahinko on aiheutunut useamman henkilön tuottamuksesta, vastaavat he siitä yhteisvastuullisesti.

Kunnan vakuutus ei korvaa oppilaille sattuneita esinevahinkoja. Huoltajan kotivakuutus voi kattaa esinevahingot vakuutusyhtiöstä ja vakuutuksesta riippuen.

Kaupungilla ei ole sellaista vastuuta koulun tiloissa tai muualla olevasta oppilaiden omaisuudesta, josta seuraisi velvollisuus korvata koulupäivän aikana tapahtuneista varkauksista, särkimisistä tai hukkaamisesta aiheutuneet vahingot.

Oppilas on vastuussa koulun hänelle antamista opiskeluvälineistä sekä kaupungin kiinteistöille ja irtaimelle omaisuudelle aiheuttamista vahingoista. Oppilaan ei ole suositeltavaa ottaa mukaansa kouluun muuta kuin hänen koulutyössään tarvitsemansa välineet. Koulu ei ole korvausvelvollinen esimerkiksi kadonneista vaatteista, kännyköistä tai mp3 –soittimista. Koulu ei myöskään ole korvausvelvollinen koulun parkkipaikalla pyörille tai mopoille tulleista vaurioista.

Työntekijät

Kun työntekijä aiheuttaa esinevahingon toiselle, on hän ensisijaisesti itse korvausvelvollinen.

Lasten ja nuorten kanssa toimittaessa opettajan/ avustajan tehtävät sisältävät aina sen riskin, että työtehtävissä rikkoontuu myös sellaisia omia välineitä tai tarvikkeita, jotka ovat käyttäjälleen henkilökohtaisia ja sellaisina myös itse hankittuja. Näissä tapauksissa korvausvelvollisuus on pääsääntöisesti tarvikkeiden omistajalla, joka voi henkilökohtaisin sopimuksin hankkia omaisuudelleen vakuutussuojan.

Opettajille ja avustajille on asetettu erityinen huolellisuusvaatimus työskenneltäessä erityisoppilaiden kanssa, koska oppilaat voivat reagoida ja tehdä yllättäviä tekoja. Joissakin tapauksissa, kun rikkoontuminen on tapahtunut tilanteissa, joissa rikkoontumisen aiheuttanut koululainen on ollut normaaliin toimintaansa verrattuna erityisen syyn-takeettomassa tilanteessa ja opettaja tai avustaja on toiminnallaan estänyt ilmeisen omaisuuteen tai turvallisuuteen kohdentuvan merkittävän lisäriskin, voidaan kohtuullisista osallistua myös henkilökohtaisen tavaran rikkoontumiskustannuksiin. Korvaus harkitaan aina tapauskohtaisesti ja edellyttää että annettuja ohjeita on noudatettu. Korvattava summa on enintään puolet aiheutuneista kuluista. Korvausvaatimus ja tapaus-selostus toimitetaan koulutoimistoon.

Tapaturma**Koululaiset**

Perusopetuslaki 34 §: " Koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa, koulumat-kalla ja majoituksessa sattuneen tapaturman hoito on oppilaalle maksuton."

Koulutyössä tapahtuneiden vahinkojen korvaaminen

Kunnalla on opetuksen järjestäjänä perusopetuksen oppilaille ja lukiolaiselle otettu tapaturmavakuutus, joka koskee kouluaikana tapahtuneita onnettomuuksia. Koulutapaturma on äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Vakuutus kattaa myös muun opetussuunnitelman mukaisen toiminnan, kuten retket ja leirikoulut, kerhotoiminnan, aamu- ja iltapäivätoiminnan. Koululaistapaturmasta on aina tehtävä tapaturmailmoitus, vaikka se ei olisi vaatinut välitöntä lääkärinhoitoa. Koulumatkalla sattuneet tapaturmat korvataan lukuun ottamatta niitä tapaturmia, joissa on ollut osallisena auto tai muu moottoriajoneuvo. Tällaisissa tapauksissa hoitokulut korvaa liikennevakuutus.

Maksuttomuus koskee tapaturman hoidosta välittömästi aiheutuvia kustannuksia, kuten lääkärinpalkkiota sekä hoito- ja sairaalamaksuja. Tapaturman yhteydessä rikkoutuneita vaatteita, kelloja ja muuta tavaraa ei korvata. Ainoastaan hoitotoimenpiteen yhteydessä leikatuista vaatteista voi saada korvausta, jos siitä on hoitolaitoksen todistus.

Mahdollinen lasten oma sairauskulu- tai yksityistapaturmavakuutus ei korvaa perusopetuslain mukaisia tapaturmia, koska niissä kunta on lain mukaan korvausvelvollinen. Perheen omista vakuutuksista ei näin ollen voida korvata myöskään julkisen ja yksityisen hoidon erotusta.

Mikäli silmälasit rikkoontuvat tapaturman yhteydessä, korvataan tapaturmavakuutuksesta silmälasien korjauskulut. Mikäli silmälasit ovat korjauskelvottomat, tulee esittää optikon lausunto ja vakuutuksesta korvataan entisiä silmälaseja vastaavat silmälasit.

Jos oppilas aiheuttaa toiselle vahinkoa, on hän korvausvelvollinen. Vahingon kärsineellä on oikeus vaatia vahingontekijän maksettavaksi sairaanhoitokustannuksia ja muita kuluja sekä korvausta kivusta ja särystä sekä viasta ja muusta pysyvästä haitasta.

Työntekijät

Työtapaturmista säädetään tapaturmavakuutuslaissa. Työtapaturmista tehdään aina tapaturmailmoitus, vaikka tapahtuma ei olisi vaatinut välitöntä lääkärinhoitoa.

Mikäli silmälasit rikkoontuvat tapaturman yhteydessä, korvataan tapaturmavakuutuksesta silmälasien korjauskulut. Mikäli silmälasit ovat korjauskelvottomat, tulee esittää optikon lausunto ja vakuutuksesta korvataan entisiä silmälaseja vastaavat silmälasit.

Jos työntekijä aiheuttaa toiselle vahinkoa, on hän ensisijaisesti itse korvausvelvollinen. Vahingon kärsineellä on oikeus vaatia vahingontekijän maksettavaksi sairaanhoitokustannuksia ja muita kuluja sekä korvausta kivusta ja särystä sekä viasta ja muusta pysyvästä haitasta. Korvausvelvollisuutta arvioitaessa otetaan huomioon ns. isännänvastuu. Jos työntekijän tuottamus on lievää törkeämpi, voidaan maksettua korvausta tai osaa siitä vaatia työntekijältä takausvaateella.